

**Pályázat az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár
igazgatói állásának betöltésére**

Készítette: Buzai Csaba

Levelezési cím: 5900 Orosháza, Tass u. 9. II/1.

Tel.: (30) 9904-154

E-mail: csababuzai@gmail.com

Tartalomjegyzék

Pályázati nyilatkozat.....	3
1. Bevezetés.....	4
2. Jövőkép: könyvtár, mint közösségi tér.....	4
3. Helyzetelemzés, fejlesztési lehetőségek.....	5
3.1 Fizikai környezet.....	5
3.2 Könyvtárhasználók.....	6
3.3 Személyi feltételek.....	7
3.4 Könyvtári állomány.....	8
3.5 Informatika eszközök.....	9
3.6 Nyitva tartás.....	9
3.7 Kistérségi Szolgáltató Rendszer.....	10
3.8 Pályázatok.....	10
3.9 Szakmai képzések.....	11
3.10 Környezeti fenntarthatóság.....	11
4. Szolgáltatások és fejlesztések.....	12
4.1 Olvasásfejlesztés, olvasás népszerűsítés.....	12
4.1.1 Veszíts el egy könyvet!.....	12
4.1.2 Író-olvasó találkozók.....	13
4.2 Gyermekkönyvtár.....	13
4.3 Zenei könyvtári szolgáltatások.....	14
4.4 Helytörténeti munka.....	14
4.5 E-közigazgatás.....	15
4.6 Könyvtár az interneten.....	16
4.7 Könyvtári marketing.....	18
5. Egyéb fejlesztési elképzelések, ötletek.....	18
5.1 Justh Zsigmond-év.....	18
5.2 Terek átrendezése.....	19
5.3 Felolvasónap.....	20
5.4 Könyvajánlók, ajándékkönyvek.....	20
5.5 12 hónap.....	21
5.6 Civilek és intézmények.....	21
5.7 Ments könyvet!.....	21
5.8 Tanítsd meg a nagyit!.....	22
5.9 Strandkönyvtár.....	22
5.10 "Háromszáz".....	22
5.11 Rendhagyó irodalmi órák.....	22
5.12 A könyvtár házhoz megy.....	23
6. Összegzés.....	23

Pályázati nyilatkozat

Alulírott Buzai Csaba pályázatot nyújtok be a *Nemzeti Közigazgatási Intézet* honlapján 2012. június 2-án megjelent pályázati felhívás¹ alapján a **Justh Zsigmond Városi Könyvtár** (5900 Orosháza, Kossuth u. 3.) igazgatói állására.

- **Kijelentem**, hogy a pályázati kiírásban szereplő feltételeknek megfelelek, és ennek igazolásait mellékelem.
- **Nyilatkozom** arra vonatkozóan, hogy az elbírálásra jogosultak a pályázat tartalmát megismerhetik.
- **Nyilatkozom**, hogy vállalom a vagyonyilatkozat tételi kötelezettséget.

Pályázatomhoz mellékelem a következőket:

- Erkölcsi bizonyítvány
- Szakmai önéletrajz
- Főiskolai oklevél hiteles másolata
- Nyelvvizsga bizonyítvány hiteles másolata
- Vagyonyilatkozat

Orosháza, 2012. június 25.

Tisztelettel:

Buzai Csaba

---

¹ <https://kozigallas.gov.hu/pages/jobviewer.aspx?ID=wgylzhgy2>

1. Bevezetés

A könyvtárak esetében óriási változásokat hozott az elmúlt két évtized. A számítógép és az internet megjelenésével, majd térhódításával munkánk jelentősen megváltozott: 1995-ben, könyvtárosi pályafutásom kezdetén még például a szakmai berkekben "tasakos" kölcsönzésnek nevezett módszert használtuk a könyvtárban, a határidők nyilvántartására pedig műanyag színcsíkokat alkalmaztunk; ma már elég néhány klikkelés a kölcsönzés lebonyolításához - miközben a nagyobb könyvtárakban már működik az önkiszolgáló rendszer. Katalógusunk bárki számára, bárhol, bármikor elérhető, szolgáltatásainkat, könyvajánlóinkat pedig minden korábbinál egyszerűbb és közvetlenebb módon tudjuk megosztani használóinkkal. Könyvtári rendszerünk működését alapvetően határozza meg az információs technológia fejlődése.

Pályázatomban arra keresem a választ, milyen küldetése, feladatai és lehetőségei vannak a könyvtárnak napjainkban és a jövőben. Mi várhat a könyvtárakra, és mi várhat az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtárra a következő öt évben? Ismertetem a jelenlegi helyzetet, és igyekszem megtalálni a könyvtár minden területén, minden szolgáltatásában a fejlesztési lehetőségeket.

Az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár az elmúlt évtizedekben olyan képet alakított ki magáról, amelyre büszke lehet minden ott dolgozó könyvtáros. Kollégáim nevében is köszönettel tartozom a könyvtárat a nyugdíjazásáig irányító *Hotoránné Fekete Gabriellának* ezekért az eredményekért, illetve az ő áldozatos, megújulásra törekvő munkájáért.

2. Jövőkép: könyvtár, mint közösségi tér

A könyvtárakkal kapcsolatos egyik legfőbb meggyőződésem, hogy nem csak feladatunk, de kötelességünk is kihasználni a könyvtár sajátosságait, hiszen maga a könyvtár sem csak könyvek gyűjtőhelye, hanem egy valós fizikai tér, ahol a könyvkölcsönzés mellett tanfolyamokat rendezünk, előadásokat szervezünk, ahová újságot olvasni, játszani, filmet nézni, zenét hallgatni, internetezni, beszélgetni jönnek be az emberek. **A könyvtár egy csodálatos közösségi tér, mely mindenkor képes volt alkalmazkodni a változó használói igényekhez és mindig hozzá tudott járulni a szabadidő hasznos eltöltéséhez.**

Korunk kihívásaira tudnunk kell megfelelő válasszal szolgálni. Az egymástól való elszigeteltség, a személyes kommunikáció visszaszorulása, a válságba jutott egyén reményvesztettsége olyan társadalmi problémák, melyekre a könyvtáraknak is reagálni kell a maguk módján: segítenünk kell az információhoz való közvetlen, és lehetőség szerint azonnali hozzájutást, biztosítanunk kell az esélyegyenlőséget, tanfolyamok szervezésével kell elősegítenünk a felzárkózást, és méltó kereteket kell adnunk a művelődni, kikapcsolódni, feltöltődni vágyó könyvtárhasználóknak.

3. Helyzetelemzés, fejlesztési lehetőségek

Az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtárnak, mint általános gyűjtőkörű városi könyvtárnak egyik fő feladata - az *1997. évi CXL. törvény*², illetve a magyar könyvtárügy 2008 és 2013 közötti stratégiai programját megfogalmazó *Portál programmal*³ összhangban, - hogy Orosháza, valamint a kistérség lakóinak számára is biztosítsa az információhoz való szabad hozzáférés lehetőségét. Könyvtárunk *Alapító okiratában*, illetve a már említett könyvtári törvényben is alapfeladatként szerepel, hogy a könyvtár a gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza, és rendelkezésre bocsátja, tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól, biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését, gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja, valamint, hogy közhasznú információs szolgáltatást nyújt. A könyvtár az egyik alapintézménye a művelődésnek, amely olyan kompetenciák elsajátítására biztosít lehetőséget, mint az önálló tanulás képessége, vagy a társadalmi felelősségvállalás, mint másokkal szembeni attitűd. Ahhoz, hogy ezeket a feladatokat a könyvtár elláthassa, rendelkeznie kell egy erre alkalmas épülettel, megfelelő bútorzattal, korszerű informatikai infrastruktúrával, és a könyvtárosok személyében jól képzett humán erőforrással.

3.1 Fizikai környezet

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár fenntartói döntés értelmében 2007. decemberében költözött be a Petőfi Művelődési Központ egy évvel korábban felújított épületébe. A költözés több szempontból is kedvező volt a könyvtár számára: egyrészt a már jelentősen megviselt, szinte teljes felújításra

---

2 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
[http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29895.572575]

3 <http://ki.oszk.hu/content/portal-program>

szoruló Dózsa György utcai épületből egy megújult, tiszta, korszerű helyiségbe került, másrészt a városközpontban elhelyezve a könyvtár fizikailag is könnyebben elérhetővé vált. A művelődési központ földszintjén kapott helyet az internetes rész, valamint a raktár, gördíthető állványrendszerrel, úgynevezett tömör raktár formájában. A könyvtár teljes alapterülete 936 m².

Sajnos a költözés nem járt együtt a bútorzat teljes cseréjével, igaz, a gyermekkönyvtárban - több szakaszban, több pályázati forrásból - sor kerülhetett a polcok, asztalok és székek cseréjére is. Minden esetben törekedtünk arra, hogy a korosztály igényeinek és adottságainak megfelelő bútorzat kerüljön a gyermekek könyvtárába. Ezen a területen a legfontosabb és legsürgősebb feladat, hogy a felnőtt könyvtárba új székeket vásároljunk, hiszen jelenleg is a gyermekkönyvtár székeiből helyeztünk el néhányat az olvasóteremben, rendezvények alkalmával pedig még nehezebb összeszedni a kellő mennyiségű széket. Ezt az égető problémát lehetőség szerint pályázati forrásból kell majd megoldanunk.

3.2 Könyvtárhasználók

A könyvtárnak jelenleg 4809 regisztrált használója van. Fontos, hogy a gyermekekkel minél korábban megszeretessük a könyvtárat, és fontos, hogy megtartsuk a könyvtár keretein belül azokat az olvasókat, akik - vagy az oktatási rendszernek köszönhetően, vagy a szülők és a könyvtárosok közös "munkájának" köszönhetően - diákként beiratkoztak hozzánk. A könyvtárral a szülők révén már a kisbabakorban megismerkedhetnek a gyermekek, és a bababarát könyvtárhoz a feltételek egy része már most is adott: gyermekkönyvek, játékok és pelenkázó is található az intézményünkben. A más könyvtárakban már sikerrel alkalmazott módszert, miszerint a babák számára a védőnői szolgálaton keresztül juttatunk el ajándék olvasójegyet, városunkban is bevezethetőnek gondolom.

Az idősebb korosztály tagjai közül sokan felfedezték már a könyvtárat, mint fizikai teret maguknak, és jellemzően ők, illetve a kötelező irodalmat kölcsönző diákok alkotják a használóink zömét. A "szépkorú" olvasóink számára a jövőben közös programokat is lehet szervezni, hiszen talán ők azok, akik leginkább vágynak a valódi közösségi életre.

A legnagyobb feladatnak a "köztes korosztály" könyvtárba csábítását érzem. Ebben a 2010-es Veszíts el egy könyvet! országos találkozó filozófiáját tartom követendőnek: ekkor olyan könyves bloggerek találkoztak Orosházán az ország minden részéről, akik már jellemzően a Facebookon, a

Twitteren, vagy éppen a Moly.hu könyves közösségi oldalon osztják meg gondolataikat. A virtuális barátságok kiteljesítése a való világunkba szép és izgalmas feladat, ezért a könyvtárnak a lehető legaktívabban kell jelen lenni az interneten.

3.3 Személyi feltételek

A színvonalas szakmai munka megkívánja a megfelelő dolgozói létszámot. Jelenleg a fenntartó által engedélyezett létszám 9,25 fő a könyvtárban, és nincs betöltetlen álláshely. Minden könyvtáros felsőfokú könyvtári képesítéssel és megfelelő szakmai kompetenciákkal rendelkezik. Szeretném hangsúlyozni, hogy az orosházi könyvtár elismertségének alapját az ott dolgozó kollektíva jelenti - hangozzék bármilyen szerénytelenül is, de úgy vélem, büszke lehet a város a könyvtár szakemberi gárdájára. Az ellátandó feladatok magas száma, illetve a megfelelő minőségű állományvédelem szükségessé tenné a létszámunk bővítését, de legalább a jelenlegi státuszok megtartását. Ezért bízom benne, hogy bárki is lesz az intézmény új vezetője, számíthat majd arra, hogy a nyugdíjba vonuló kollégánk helyén új munkatársat alkalmazhat, vagy pedig a két, napi hat órában alkalmazott könyvtárost visszahelyezhetjük nyolcórás státuszba. Az új vezető megválasztása együtt járhat majd a feladatok átcsoportosításával is, így a feldolgozói munkát terveim szerint a jövőben az eddigi kettő helyett egy ember fogja végezni, a másik kollégánk pedig átkerül az olvasószolgálatba.

A közfoglalkoztatási program keretében több olyan fiatal kolléga is segítette a munkánkat, akik nem rendelkeztek ugyan szakmai ismeretekkel, de a rájuk bízott, könyvtári szaktudást nem igénylő feladatokat (gépelés, fénymásolás, szkennelés, rendezvények esetében terem rendezése...) maradéktalanul ellátták. Tavaly két szakképzett könyvtárost is alkalmazhattunk a programnak köszönhetően, ők - valamint az internetes részben dolgozó kollégák - már önállóan is el tudták látni a munkájukat, jelentősen hozzájárulva ezzel a szabadságok zavartalan kiadásához. Ezért természetesen továbbra is számítunk az így érkező dolgozók munkájára. Rajtuk kívül talán megoldás lehet az önkéntesek toborzása: olyan főiskolásokra, egyetemistákra, munkanélküliekre, nyugdíjasokra gondolok, akik számára hasznos időtöltést, számunkra pedig segítséget jelenthet az itt töltött idejük. Azonban - ismételten hivatkozva az 1997. évi CXL. törvényre - nem árt hangsúlyozni: a könyvtári tevékenységeket könyvtári szakembernek kell ellátnia, ez minden könyvtárhasználó érdeke.

3.4 Könyvtári állomány

A könyvtári állomány feldolgozása közel 100%-os, csupán a bakelit lemezek számítógépes feldolgozása nem történt még meg. Ez azt jelenti, hogy online katalógusunkban szinte a teljes könyvtári gyűjteményben kereshetünk. A könyvtár teljes állománya a 2011. decemberi adatok szerint mintegy 103 ezer dokumentumból áll, ám hozzá kell tenni, pontos adatokat csak a tervezett leltározást és állományrevíziót követően lehet majd kapni. A könyvtár gyűjtőköri szabályzata elavult, - a 70-es évek végén megírt dokumentumon csak apróbb változtatások történtek az elmúlt években - de arra mindig törekedtünk, hogy gyűjteményünk tartalmilag fedje le a magyar és egyetemes kultúra területeit. Az új gyűjtőköri szabályzat elkészültének alapvető feltétele egy - már folyamatban lévő - állományrevízió, melynek során összehasonlítjuk a leltárkönyvekben és az integrált könyvtári rendszerünkben szereplő adatokat. Az állományunk gerincét még mindig a hagyományos, papíralapú könyvek alkotják, ugyanakkor a könyvtár mindig is figyelembe vette az aktuális trendeket, így a már említett hanglemezek mellett audio CD-lemezek, CD-ROM-ok, audio- és videokazetták, valamint DVD-lemezek is jelentős számban találhatóak.

A közeli jövő egyik óriási kérdése a könyvtárakat illetően az e-könyvek elterjedésének mikéntje. Az Egyesült Államokban a könyveladási statisztikákban már most megelőzték a papíralapú könyveket, így az elterjedése már nem kérdéses, miként az sem, hogy - ha az e-könyvolvasókön még nem is, de - táblagépeken, okostelefonokon már hazánkban is nagyon sokan olvasnak szépirodalmat. A magyar nyelvű e-könyv kínálat azonban jelenleg még rendkívül csekély, ennek megfelelően az e-könyvkölcsönzés kérdése sem megoldott. Mindenesetre figyelembe kell venni, hogy az Egyesült Államokban a könyvtáraknál már megoldott ez a fajta kölcsönzés is, azaz fel kell készülnünk arra, hogy rövidesen ilyen szolgáltatásra is valós igény jelentkezik.

A könyvtárba jelenleg 160 folyóirat jár. Az előfizetett folyóiratok mennyiségénél meg kell jegyeznünk, hogy nagy segítséget jelent a *Nemzeti Kulturális Alap* támogatása, de a napilapok, hetilapok előfizetésére így is jelentős összegeket kell elkülönítenünk. Úgy gondolom, a napilapok esetében érdemes lenne további újságokat is előfizetni, valamint szerencsés lenne, ha további angol és német nyelvű folyóiratokat is tudnánk rendelni, de csak akkor, ha meg van hozzá a kellő fedezet.

Az állományunk elemzése mellett a gyarapításnál figyelembe kell majd vennünk a használói szokásokat és igényeket is. Az állománygyarapítás mértékében döntő szerepe van az erre fordítható összeg nagyságának, ezért folyamatosan figyeljük a kedvezményes vásárlási lehetőségeket, és a

könyvtár több nagy könyvkereskedéssel is szerződést kötött. Az állománygyarapításban nagy segítséget jelent az úgynevezett Márai-program, "*melynek célja, hogy a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával a magyar könyvpiacra megjelenő értékes művek eljussanak a könyvtárakon keresztül az olvasókhoz*"⁴.

Természetesen könyvtárunk is lehetőséget biztosít más könyvtárak gyűjteményének eléréséhez. 2011-ben 425 könyvtárközi kérést küldünk el olvasóink megbízásából.

3.5 Informatika eszközök

Az infokommunikációs technológia elképesztően gyors fejlődése, valamint a technikai eszközök sajnálatosan gyors amortizálódása szükségessé teszi a terület folyamatos fejlesztését. Legutóbb 2010-ben, a TIOP-1.2.3 pályázatnak köszönhetően nyílt alkalmunk a számítógéppark bővítésére. Így most az internetes részben 8 gép áll a könyvtárhasználók rendelkezésére, a gyermekkönyvtárban 5, és a könyvtár szabadpolcos szak részén is található három gép, azok azonban felújításra, rosszabb esetben cserére szorulnak. Legfontosabb teendőink: ezen gépek pótlása, egy új, nagy teljesítményű szerver beszerzése, illetve az összes gép megfelelő karbantartása.

Jó hír, hogy a könyvtár olvasótermében Wifi is elérhető a mobilon, táblagépeken vagy laptopon internetező használóink részére.

3.6 Nyitva tartás

Könyvtárunk jelenleg heti 47 órában tart nyitva, amit tovább emelni a mostani dolgozói létszámmal már nehezen lehet. Ugyanakkor azt hiszem, hogy a jelenlegi nyitva tartási rend (H: 13-18, K-Sz: 10-18, Cs: 8-18, P: 10-18, Sz: 9-17) egyrészt nehezen megjegyezhető (ami a használói igényeket figyelembe véve fontos szempont), másrészt nehezen indokolható: amennyiben meg tudom nyerni a kollégák támogatását, én a sokkal egyszerűbb (H-P: 10-18, Sz: 9-17) nyitva tartást vezetném be. Ezzel ugyan megszűnne a csütörtök reggeli könyvtárhasználat lehetősége, viszont hétfőn már délelőtt is nyitva lenne a könyvtár, összességében pedig 48 órára emelkedne a nyitva tartott órák száma. A változtatás nem lenne előzmények nélküli, hiszen a számítógépes teremben már évek óta

⁴ <http://www2.nka.hu/pages/archivum/marai/00.html>

ilyen nyitva tartással várjuk a látogatóinkat. Mindezen változások bevezetésére azonban feltehetőleg csak a vezetői ciklus második felében kerülhet majd sor, amikor a dolgozók csoportos, pályázat biztosította szakmai továbbképzésein már túl lesz a könyvtár, és a teljes létszám lehetővé teszi hosszabb nyitva tartással is a zavartalan működést.

3.7 Kistérségi Szolgáltató Rendszer

A rendszerváltást követően felbomlottak a korábbi intézményi struktúrák, megszűnt a szakmai együttműködés, így a kistéleülések könyvtárai magukra maradtak, és egyre inkább leszakadtak. E probléma megoldására 2008 szeptember 1-től - az Orosházi Kistérségi Szolgáltató Rendszer keretein belül - kistérségi feladatokat is ellát a könyvtárunk. A környező települések könyvtárainak dokumentumellátó intézményévé váltunk, miközben az eszközbeszerzésben és a programok szervezésében is segítséget nyújtunk. Még kérdéses, miként alakulnak 2013-tól a kistérségi és járási rendszerek, de várhatóan a kisebb környező települések könyvtári ellátása továbbra is fontos feladatunk lesz, így ezt a fajta partnerkapcsolatot a továbbiakban is érdemes fenntartani. A kistéleülések esetében az önálló könyvtár fenntartása igen költséges lenne. Könyvtárunk biztosítja a könyvtári szakembereket, a könyvtári integrált rendszert, valamint az állománygyarapítással járó gyakorlati feladatok elvégzését, így egy magasabb szintű könyvtári ellátást tudunk nyújtani a kistérség minden lakójának.

3.8 Pályázatok

Könyvtárunk több sikeres pályázatot nyújtott be az elmúlt évek során, melyeknek köszönhetően az elavult számítástechnikai eszközök nagy részét ki tudtuk cserélni, a könyvtárosok pedig szakmai ismereteiket bővíthették különböző képzéseken. Külön is kiemelném két nagy pályázatunkat: az egyik a *TÁMOP-3.2.4/08/01 „Tudásdepó-Expressz” - A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében*, a másik pedig a *TIOP 1.2.3. - A Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúrafejlesztésére*. A megkezdett úton érdemes továbbmenni, azaz minden pályázati lehetőséget meg kell ragadni, hogy ezáltal fejleszthessük szolgáltatásainkat. A könyvtárban dolgozók kreativitása, és az ésszerű innovációra való törekvés eddig is számos kiváló ötletet szült, a pályázatokon elérhető források ezek megvalósításában nyújthatnak segítséget. A legfrissebb pályázati lehetőség a *TÁMOP-3.2.12-*

12/1jelű, "Kulturális szakemberek továbbképzése a szolgáltatásfejlesztés érdekében" című pályázat. A pályázatot Orosháza város képviselő-testülete 2012. május 25-i ülésén 12 igen szavazat és 1 tartózkodás mellett támogatta. Ha a könyvtár, illetve konzorciumi partnerei nyernek a pályázaton, akkor a 2013-2015-ös időszakban számtalan továbbképzésen vehetnek majd részt a könyvtár munkatársai, miáltal tovább emelkedhet a szakmai színvonal.

3.9 Szakmai képzések

A könyvtári feladatok és igények színvonalas ellátása megköveteli a folyamatos szakmai továbbképzéseket, azaz könyvtárunknak és könyvtárosainknak nem csak oktatóként, de tanulóként is magáévá kell tenni az élethosszig tartó tanulás (*lifelong learning*) gondolatát. Erre a már említett - pályázati keretek által biztosított - tanfolyamok mellett az önképzés is kívánatos megoldást jelent. Ennek jegyében évek óta folyamatosan figyelemmel kísérem mind a hazai, mind a nemzetközi - angol nyelvű - szakmai honlapokat és blogokat, ahonnan nagyszerű ötleteket meríthetünk, illetve ha azokat gyakran nem is lehet átültetni a hazai gyakorlatba, de legalább a trendeket nyomon lehet követni. Vezetőként igyekeznék mielőbb létrehozni egy olyan webes fórumot (melynek formája lehetne egy nem nyilvános blog, egy Google-csoport, egy zárt wiki, vagy akár linkgyűjtemény is) a kollégáimnak, ahol ezeket a híreket nem csak megoszthatjuk egymással, de a helyi megvalósítás lehetőségeit is rögtön átgondolhatnánk. A korszerű ismeretek megismerése és elsajátítása így egyből átültethetővé is válna a hazai gyakorlatba.

3.10 Környezeti fenntarthatóság

A könyvtárban kiemelten kell kezelni a környezeti fenntarthatóság kérdését. Törekednünk kell rá, hogy a működésünk a lehető legkevésbé terhelje meg a környezetünket. A könyvtár egyes részein már eddig is szelektíven gyűjtöttük a papír- és műanyag hulladékokat, ezt ki kell terjeszteni a könyvtár egész területére. Fontos, hogy a könyvtári munka során magunknak csak olyan dokumentumokat nyomtassunk ki, melyeket feltétlenül szükséges, és amennyiben ez megengedett, olyan lapokra, melyeknek egyik oldala már használt, de még újrahasznosítható. Átgondolásra javaslom a könyvtári rendezvényekre szóló meghívók kérdését is, hiszen nem érzem indokoltnak a nyomtatott meghívókat olyan esetben, amikor e-mailben, blogon, illetve a közösségi oldalakon keresztül egyébként is tudjuk tájékoztatni a könyvtárhasználókat. Ezzel párhuzamosan felvetődik a

takarékos működés igénye is: így például amikor van rá lehetőség, a telefonos beszélgetéseket fel kell váltanunk az internetes kommunikációs eszközökkel (közösségi oldalak, azonnali üzenetküldésre szolgáló alkalmazások). Az olvasók részére fenntartott számítógépek egy részét már most is csak akkor kapcsoljuk be, ha erre igény mutatkozik, egyébként pedig bizonyos idő elteltével - ha a gépet senki sem használja - azok automatikusan energiatakarékos üzemmódra váltanak.

4. Szolgáltatások és fejlesztések

4.1 Olvasásfejlesztés, olvasás népszerűsítés

Könyvtárosként és magánemberként is úgy gondolom: rendkívül fontos az olvasás népszerűsítése, amit már kisgyermekkorban el lehet kezdeni, de legalább ekkora kihívás a felnőtt korosztály vissza (vagy rá-) szoktatása is az olvasásra. Olvasápszichológiai tanulmányok sora ír arról, hogy a látókör szélesítéséhez és a gondolkodás fejlesztéséhez - kissé fennköltebb megfogalmazás szerint a "lélek épüléséhez", ezáltal egy egészséges gondolkodású társadalom kialakításához - mennyire fontosak a könyvek, mennyire fontos a szépirodalom. A könyvtárnak minden lehetőséget meg kell ragadni, hogy az olvasást népszerűsítse, amire a megszokott módszerek mellett (könyvajánló plakátok a könyvtárban, könyvajánló bejegyzések a blogon, író-olvasó találkozók szervezése) új ötletek is születtek. Néhány ilyen ötletet a pályázat végén részletesebben is felsorolok, de ezek mellett érdemes még címszavakban megemlíteni az e-könyv olvasók beszerzését, vagy biblioterápiás foglalkozások szervezését, mint megvalósítandó feladatot. És természetesen a könyvtárunk által életre hívott *Veszíts el egy könyvet!* játékot.

4.1.1 Veszíts el egy könyvet!

Erősen szubjektív vélemény, de úgy érzem, az elmúlt évek egyik legnagyobb könyvtári sikere Magyarországon a *Veszíts el egy könyvet!* elnevezésű olvasásnépszerűsítő akciónk volt. E pályázatban részletesen nem kívánok írni a játékról, csak néhány adatot emelnék ki: a 2008-as indulás óta több, mint 5000 könyv elvesztését regisztrálták a játék honlapján, a Facebookon⁵ több, mint 1000 rajongója van a játéknak, könyvtárunk a játék révén mintegy 20 kiadóval került kapcsolatba, országos könyves blogger-találkozónkra több, mint 20 könyves blogger, illetve író

⁵ <http://www.facebook.com/veszitsel>

érkezett, az írott és elektronikus országos sajtóban pedig mintegy 200 cikk jelent meg a játékról - így a könyvtárról és Orosházáról is. A *Summa Artium Alapítvány* által szervezett Mecénás-napi árverésnek⁶ köszönhetően - a játék szponzorainak jóvoltából - 2010-ben 1.850.000 forintot költhettünk rendezvények formájában a játék, az olvasás és Orosháza népszerűsítésére. Többek között ennek köszönhetően rendezhettünk például az említett bloggertalálkozó mellett kerekasztal-beszélgetést és játszóházat is a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon. Azért gondolom lényegesnek kiemelni ezt, illetve az egész Veszíts el egy könyvet! projektet, mivel általa bizonyítottá vált: érdemes a könyvtáraknak is keresni a szponzorokat, akik a jó ötleteket örömmel támogatják. A játékról készült részletes, fényképekkel illusztrált beszámoló [elolvasható az interneten](#)⁷.

4.1.2 Író-olvasó találkozók

Az egyik legklasszikusabb könyvtári program az író-olvasó, vagy más néven közönségtalálkozó. A könyvtár kiválóan alkalmas ilyen programok megrendezésére, ahová nem kizárólag írókat, költőket, de más tudományterületek, művészeti ágak elismert képviselőit is meghívhatjuk egy-egy beszélgetésre. A várható közönséget figyelembe véve megkülönböztethetjük az országosan népszerű, ám orosházi kötődéssel nem rendelkező, illetve az Orosházán élő és alkotó személyeket. Az írókat, költőket, ezáltal az irodalmat népszerűsíteni nemes, megtisztelő, mi több, a könyvtáraknak kötelező feladat, ráadásul úgy vélem, egy állandó, rendszeres időközönként megszervezett, kötetlen hangulatú beszélgetéssorozatra nagy igény volna a városban.

4.2 Gyermekkönyvtár

A gyermekkönyvtárunkban - köszönhetően két ott dolgozó kollégánk lelkesedésének és szaktudásának - hosszú évek óta magas színvonalú munka zajlik. Népszerű programokat, játszóházakat szerveznek különféle ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódóan, miközben az óvodások és kisiskolások részére ugyanolyan gyakori program a könyvtárlátogatás, mint a középiskolásoknak. Saját, interneten elérhető feladatsorokat gyártva segítenek az információszerzés képességének elsajátításában, ezáltal is támogatva a fiatalok olvasáskultúrájának fejlesztését. Két állandó gyermekkönyvtárosunk számára a leghasznosabb változást talán újabb munkatársak

⁶ <http://blog.justhvk.hu/?p=880>

⁷ <http://www.scribd.com/justhvk/d/81289446-veszits-beszamolo-2012>

bekapcsolódása jelenthetné a gyermekkönyvtári munkába, hiszen a sok program, és az ehhez kapcsolódó előkészületek miatt olykor a legalapvetőbb feladatok ellátására (kölcsonzés, könyvek visszaszorolása) sem egyszerű feladat.

4.3 Zenei könyvtári szolgáltatások

Könyvtárunkban hosszú évek óta egyetlen zenei könyvtáros látja el a mind jobban megnövekedő feladatokat. A zenei tájékoztatás mellett kollégám végzi a zenei gyűjtemény teljes feltárását, illetve a gyarapodással kapcsolatos összes teendőt. A későbbiekben - akár fizetett hirdetés vagy szórólap útján - érdemes lesz még jobban hangsúlyoznunk a közvélemény számára az itt nyújtott szolgáltatásainkat, így például az archív házi hang- és filmanyagok (magnó- és videokazetták felvételeinek) digitalizálását. A zenei könyvtáros saját ötletét kivitelezve évek óta rögzíti videóra az orosházi zenei rendezvényeket, ebben azonban segítségre lesz szüksége, hiszen véleményem szerint a zenei könyvtári teendőknek kell prioritást élvezni (gyakorlatiasabban megfogalmazva: a zenei könyvtárban lehetőség szerint mindig kell, hogy legyen elérhető könyvtáros), így viszont nem biztos, hogy mindig jut idő a zenei események rögzítésére. Ez is az a terület, ahol számíthatunk önkéntesek segítségére.

4.4 Helytörténeti munka

A könyvtáraknak feladata a szülőföldről, a szűkebb hazáról, esetünkben a városról megjelenő szövegek gyűjtése és feltárása, a helyismereti jellegű kutatásokban történő segítség nyújtása. Szeretném, ha nagyobb lendületet vehetne a könyvtárban folyó digitalizálási munka, melynek eredményeképp tovább gazdagodhat helyismereti gyűjteményünk. Jelenleg is zajlik egy projekt, melynek keretein belül az 1800-as évek végének orosházi újságjait digitalizáljuk az *Országos Széchényi Könyvtár* koordinálásában. A végeredmény minden szám esetében egy kétrétegű *pdf* fájl, ami azt jelenti, hogy ezek a dokumentumok nem csak elolvashatóak, vagy igény esetén nyomtathatóak, de keresni is lehet bennük nevekre, helyekre, bármilyen releváns kifejezésre. A digitalizálás azonban időigényes, megfelelő hardverekre és jogtisztá szoftverekre van szükség, ráadásul a szerzői jogi kérdéseket mindenkor figyelembe kell venni.

2012. január 1-jétől a blogunkon naponta egy-két, esetleg még több korabeli újságcikkkel hívjuk fel a

figyelmet helytörténeti gyűjteményünkre. Az *Orosházi múltidéző* című sorozatban minden nap arra keressük a választ, hogy mit írtak aznap az - egyébként a könyvtárunkban bármikor, bárki számára elérhető - újságok városunkról napra pontosan 10, 20, 30, 40, 50, vagy éppen 120, esetleg 130 éve. Ugyancsak a helyismereti gyűjteményre vonatkozó cél, hogy a teljességre törekedve gyűjtsünk minden, a városhoz kapcsolódó dokumentumot. Ha van ezen a téren elmaradásunk, azt minél előbb pótolnunk kell.

Érdeemes gondolkodni egy orosházi helyismereti wiki kezdeményezésén is. Miközben a *Wikipédia* - sajnos joggal - alaposan megosztja a könyvtáros társadalmat, hiszen a sok pontatlan adat gyakran tudományos jellegű munkákban is hivatkozási alapul szolgálhat, a szakszerűen szerkesztett oldalak nagy szerepet játszhatnak a könyvtárosok egyik alapfeladatában, a tudásmegosztásban. A wiki egyik erőssége éppen az, mint a blogoknak: minimális informatikai tudással már kész bejegyzéseket lehet megjeleníteni. A helyismereti wikin minden fontos orosházi, kistérségi információ megjeleníthető (a térség híres szülöttei, irodalmi és művészeti alkotások digitalizált változatai, szobrok, emléktáblák...) szövegben és képekben egyaránt. A helyismereti wikire nagyszerű példa a Békés Megyei Tudásház és Könyvtár által szerkesztett *BékésWiki*⁸.

4.5 E-közigazgatás

Akárcsak eddig, a továbbiakban is segítséget kell nyújtanunk a könyvtárhasználóknak - bár ez esetben talán pontosabb megfogalmazás: az állampolgároknak - az e-közigazgatási ügyeik intézésében. A könyvtárakban, így az orosházi könyvtárban is adottak a tárgyi és személyi feltételek (utóbbi esetében az e-tanácsadói oklevéllel is rendelkező könyvtárosokra gondolok) ahhoz, hogy az elektronikus ügyintézésben támogassuk a segítségre szorulókat, ezáltal is elősegítve a digitális esélyegyenlőséget. A segítség megnyilvánulhat a megfelelő okmányok kikeresésétől és letöltésétől kezdve a kitöltésre vonatkozó tanácsadásokon keresztül a kisebb, ezekre a kérdésekre összpontosító néhány órás tanfolyamokig bezárólag mindenre vonatkozóan.

Könyvtárunk *NAVA-pont*⁹, azaz intézményünkben bárki megtekintheti a Nemzeti Audiovizuális Archívum felvételeit is. Ehhez kapcsolódó célom, hogy a könyvtár mielőbb csatlakozzon az *EBSCO*-hoz¹⁰ is, ezáltal számtalan, online elérhető szakfolyóirathoz juttathatnánk ingyenesen a

---

8 <http://bekeswiki.bmk.hu/index.php/Kezd%C5%91lap>

9 <http://www.nava.hu/>

10 <http://www.ebscohost.com/>

könyvtárhasználóinkat a társadalom- és természettudományok, gazdaságtudomány, orvostudomány, egészségügy, pedagógia témakörökben.

4.6 Könyvtár az interneten

Véleményem szerint téves az a nézet, miszerint az internet megjelenése és elterjedése ártott a könyvtáraknak. Nekünk a hivatásunk a tudás és az információ megosztása, így ez az eszköz óriási segítséget jelent számunkra is, hogy a megfelelő szakmai tudással és tapasztalattal felvértezve szűrjük és eljuttassuk a használóhoz a releváns információkat. A forrás éppúgy lehet könyv, miként egy hiteles webes hivatkozás.

Hiszek abban, hogy munkáját a lehető legőszintébben, legnyitottabban kell végeznie a könyvtárnak. Ezért a könyvbeszerzésektől kezdve a rendezvények visszhangján át a legkülönbözőbb szolgáltatásainkig mindenről be kell számolnunk a használóknak, ami a nyilvánosságra tartozik. Ebben óriási segítséget nyújt az internet a maga "webkettes" eszközeivel. Könyvtárunk a kezdetektől, azaz az internet könyvtári megjelenésétől kezdve törekedett arra, hogy a világháló segítségével is kapcsolatot tartson a használókkal, illetve a lehetséges használókkal. A korábbi egyirányú információt (a könyvtár valamilyen platform segítségével értesíti a használókat) a kétirányú kommunikáció váltotta fel. A következőbben kicsit részletesebben - ugyanakkor közel sem elég részletesen - mutatom be az internetes megjelenésünket, részben azért, mert elengedhetetlenül fontosnak tartom, részben pedig azért, mert mind a létrehozásukban, mind a működtetésükben aktív szerepem volt.

Ami a blogot illeti, a hazai könyvtárak közül elsőként indítottunk blogot 2006-ban *Könyvtárosháza*¹¹ címmel. A blog laza stílusban, közvetlen hangnemben szólítja meg az olvasót, aki a bejegyzéseken keresztül megismerheti nem csak a könyvtárat, de a könyvtárost is. Ugyanakkor kulturális programajánlónak is megfelel, ami szintén tekinthető a könyvtár feladatának. A bejegyzésekkel - betöltve ezzel a könyves blogok funkcióját - az olvasónak tanácsot és ötletet is adhatunk arról, mit kölcsönözzön ki. A közösségi oldalak ma már nem csak a fiatalabb korosztály számára jelentik a legfontosabb helyszínt a világhálón. Könyvtárunk 2006 decembere óta használja az *iwiwet*¹², és 2009 óta van külön oldala a *Facebookon*¹³. Képek megosztására, rövid üzenetek

---

11 <http://blog.justhvk.hu/>

12 <http://iwiw.hu/justhvk>

13 <http://www.facebook.com/justhvk>

közlésére, programok ajánlására és blogbejegyzések reklámozására egyaránt kiváló lehetőség. A valós idejű kommunikáció jegyében 2006. decemberétől a könyvtárunkkal *Skype-on*, *Messengeren*, valamint a blogon elérhető *Meebo* nevű alkalmazáson keresztül is fel lehet venni a kapcsolatot. Az olvasónak nem kell bejönnie, ha meg akarja hosszabbítani kölcsönzését, vagy bármilyen egyéb kérdése van - mindegyik díjmentesen tudunk válaszolni. A *Twitter* egy mikroblog szolgáltatás, melyet egy regisztrálást követően bárki igénybe vehet. Könyvtárunk 2007 decembere óta használja¹⁴ az azóta hazánkban is egyre népszerűbb alkalmazást. Az üzenőfal-szerű oldalon elhelyezett, 140 karakterben maximált üzenetek rövidek ugyan, de informatívak. Hogy az olvasóink bepillantást nyerhessenek a könyvtár mindennapjaiba, kép- és videómegosztó oldalakat is rendszeresen használunk. A nyilvános *webalbumunkban*¹⁵ nem csak olyan fotókat közzéteszünk, melyeket rendezvényeinken készítettünk, de olyanokat is, amelyek valóban a könyvtár mindennapjait mutatják be, azaz szinte minden nap készítünk egy-egy, közzéteszünk alkalmas fotót. A *YouTube*-ra elsősorban a könyvtárunkról megjelent televíziós riportok szerkesztett változatát töltöttük fel, a megfelelő címkékkel ellátva. Ezek mellett néhány általunk, a könyvtárban készített rövid videó is megtekinthető *YouTube*-csatornánkon¹⁶. Nem kis felelősséget, nehézséget, ugyanakkor óriási elismerést jelent, hogy könyvtárunk lett az első hazai könyvtár, mely *podcastot* működtet. A *podcast* egy rádióműsorhoz hasonló, az internetről letölthető, vagy ott meghallgatható hanganyag, melynek célja, hogy a vak és gyengénlátó olvasóink is friss információkhoz juthassanak a könyvtárunkkal kapcsolatban, másrészt a könyvtári szolgáltatásaink népszerűsítése minden könyvtárhasználók körében, hiszen a *podcast* a számítógép előtt ülve, vagy onnan letöltve mp3 lejátszón vagy mobiltelefonon is meghallgatható. Könyvtárunk 2010. június 25-én indította el *angol nyelvű blogját*¹⁷, melynek címe *Justh do it!* lett. A könyvtár angol nyelvű blogja egyszerre jelenti a könyvtárhasználat népszerűsítését angolul, nyelvgyakorlási lehetőséget a magyar anyanyelvű olvasók számára, valamint információforrást a külföldi érdeklődőknek egy magyar könyvtárról.

A fenti felsorolásból is kiderülhet: hiszek az internet közösségalkotó erejében, miként abban is, a könyvtárnak minden lehetőséget meg kell ragadni ahhoz, hogy szolgáltatásait megismertesse a használókkal. Ezért tartom fontosnak az ún. „webkettes” alkalmazások minél szélesebb körű, és minél aktívabb használatát, és ezért is tölt el nagy örömmel, hogy olyan könyvtárban dolgozhatom, ahol erre lehetőség is nyílik. A könyvtár internetes jelenléte a magyar könyvtári életben is elismerést vívott ki magának, aminek egyik jele, hogy 2011-től a Könyvtári Intézet e sorok íróját kérte fel a "A

---

14 <http://blog.justhvk.hu/?p=373>

15 <http://picasaweb.google.com/justhvk/>

16 <http://www.youtube.com/user/justhvk>

17 <http://doit.justhvk.hu/>

web 1.0-tól a web 2.0 felé a megváltozott internetes világban" elnevezésű akkreditált tanfolyam egyik előadójának.

4.7 Könyvtári marketing

Rendkívül fontos, hogy szolgáltatásainkat megfelelő módon, lehetőleg minél magasabb színvonalon, minél szélesebb körben népszerűsítsük. Ennek egy lényeges része a már részletezett aktív internetes jelenlétünk, de törekednünk kell arra, hogy a nyomtatott és elektronikus sajtóban is teret kaphassunk. Ki kell használnunk, hogy Orosházának - más, hasonló nagyságú városokhoz képest különösen - színvonalas, jól felépített médiarendszere van tehetséges újságírókkal. Az *OrosCafé* elnevezésű internetes híroldalon, illetve az *Orosházi Élet* című, minden háztartásba ingyenesen eljuttatott hetilapban már eddig is rendszeresen megjelentek a könyvtárunkkal kapcsolatos hírek, az újságírók és a könyvtárosok között jó munkakapcsolat alakult ki. Az orosházi városi televízió munkatársai sokat segíthetnek abban, hogy könyvtárunkról is készüljön olyan imázsfilm, mely fiatalosan, lendületesen mutatja be az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár értékeit. Kiváló példa a könyvtári pr-filmekre a gödöllői Város Könyvtár elmúlt hetekben megjelent, és rögtön rendkívül népszerűvé vált filmje¹⁸.

5 Egyéb fejlesztési elképzelések, ötletek

Végezetül néhány olyan ötletet szeretnék megosztani, melyek nem minden esetben kerülnek pénzbe, de felhívhatják a figyelmet a könyvtárra, a könyvtár szolgáltatásaira, az olvasásra. Nem ígérem, sőt, a kollégák véleményének hiányában nem is ígérhetem, hogy minden ötletet megvalósítanánk, de a könyvtárakról vallott gondolataimat jól illusztrálják.

5.1 Justh Zsigmond-év

A könyvtárigazgató személyétől függetlenül könyvtárunknak kiemelten kell majd kezelni a 2013-as esztendő: ekkor lesz ugyanis a könyvtár névadója, Justh Zsigmond születésének a 150. évfordulója. E pályázatnak nem lehet még célja a Justh-év programjának pontos leírása, de szeretném már most hangsúlyozni: rendkívül fontos, hogy ezt a szép jubileumot méltó módon megünnepeljük - akár egy

---

¹⁸ <http://vimeo.com/43552295>

egész éven keresztül. Nekünk, orosházi könyvtárosoknak kötelességünk, hogy az évfordulót kihasználva mind több rendezvénnyel (a már hagyományos szavalóversenyünkön túl irodalmi témájú előadásokkal, a Justh Zsigmond korabeli magyar irodalmat feldolgozó konferenciával, esetleg az írók bemutató kisebb kiadványokkal, vers- vagy novellaíró pályázatokkal, felolvasóestekkel) tegyük akár országos szinten is ismertebbé Justh Zsigmond nevét.

5.2 Terek átrendezése

A "család könyvtára" gondolat jegyében érdemes megfontolni az állományrészek átalakítását, ha ezáltal több használót csalogathatunk be az intézményünkbe. Néhány konkrét, ám még nem kidolgozott példát szeretnék az alábbiakban megosztani.

A gyermekkönyvtárban rendezett programok következtében nem csak a gyermekek, de a pedagógusok és szülők is szívesen jönnek el intézményünkbe, ugyanakkor a felnőtt könyvtárba sokan mégsem iratkoznak be. A lehetőség adott, de ezt nem mindenki látja, ebben is segítséget kell nyújtani. Már korábban is többször felvetődött a gyermekkönyvtár és az olvasóterem felcserélésének gondolata, érdemes átgondolni, hogy megvalósítható-e. Az biztos, hogy így a tanulni, kutatni vágyók számára még inkább adott lenne az elmélyült munka lehetősége, míg a gyermekeket kísérő szülők akaratlanul is megismerkedhetnének a könyvtár dokumentumaival, szolgáltatásaival.

Amennyiben ez nem megvalósítható, érdemes meggondolni a kölcsönözhető és nem kölcsönözhető (szabadpolcos és olvasótermi) állomány egybesorolását. Számos hazai példa mutatja (pl. nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár, bajai Eötvös József Főiskola Könyvtára), hogy az egybesorolt állomány használata könyvtárosnak és könyvtárhasználónak egyaránt egyszerűbb és kényelmesebb¹⁹. A könyveket továbbra is a megszokott színcsíkokkal különböztetnénk meg egymástól, így megtalálásuk, illetve az egy-egy témában történő kutatás valóban egyszerűbbé válhat.

A gyakorlatilag egybefolyó szabadpolcos és olvasótermi tér mindenestre nagy lehetőséget rejt magában. A *Táncsics Mihály Közoktatási Intézménnyel* és a *Vörösmarty tagintézménnyel* közös

---

¹⁹ http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=egybeosztott_kolcsonozheto_es_nem_kolcsonozheto_konyvallomanyok_kepekkel

*Comenius Régió Együttműködések pályázat*²⁰ keretében 2012 márciusában volt alkalmam személyesen is meglátogatni egy ír kisváros, *Cavan* könyvtárát, ahol meggyőződhettem róla, hogy az egybevont, gyakorlatilag egy térben elhelyezett állományok pozitív hatással lehetnek a könyvtárhasználók számának növekedésére is.

5.3 Felolvasónap

A felolvasó nap során meghatározott időközönként váltanak egymást a felhívásra jelentkezők, illetve a felolvasásra előzetesen felkért helyi közszereplők (írók, költők, sportolók, politikusok, vállalkozók, művészek). A felolvasónapot össze lehetne kötni valamilyen évfordulóval, vagy városi ünnepséggel, és a helyszín sem kötelezően a könyvtár lenne; lehetne akár szabadtéri rendezvény is.

A könyvtár az ilyen jellegű programjaival aktív részesévé válhat a város kulturális életének. Érdemes lenne feléleszteni a korábban a városban is hagyományos ünnepi könyvheti programsorozatot júniusban, vagy egy hasonló többnapos rendezvényt az őszi könyvtári napok alkalmával. A közös nevező ezekben a programokban az lenne, hogy azokat vagy a templomkertben, vagy az Árpád-kertben, esetleg közvetlenül a könyvtár előtt, de mindenképpen a szabadban rendeznénk meg, könyves sátrakkal, dedikáló írókkal, utcai könyvbemutatókkal, felolvasásokkal, vagy a napjainkban oly népszerű flash mobok-kal²¹. Átmenetileg akár kisebb, biztonságosan elhelyezhető könyvespolcokat is kithetnénk a könyvtár elé néha (pl. "Csalogató" felirattal), ahová az állományunkból kivont, de még értékesíthető könyvek közül helyeznénk el néhányat, melyeket ingyenesen el lehetne vinni. A könyvtár így is közelebb kerülhetne az olvasókhoz, miközben tevékenyen járulhatna hozzá a pezsgőbb kulturális élethez.

5.4 Könyvajánlók, ajándékkönyvek

Könyvtárunk levélben keresne meg könyvkiadókat, melyben röviden bemutatjuk a blogunkat, megemlítve néhány fontos ismertetőjét (első magyar könyvtári blog, Veszíts el egy könyvet, podcast, más egyéb tartalom), és felajánljuk, hogy a kiadó által a könyvtárnak ajándékozott recenziós példányokról kritikákat, ajánlókat írunk a blogra. A projekt összeköthető a „12 hónap” projekttel is, azaz a könyveket rögtön kikölcsönözhetnék a felhívásra jelentkezők.

---

²⁰ <http://comenius.oroshaza.hu/>

²¹ A flash mob villámcsődületet jelent, amikor a résztvevők valamely nyilvános helyen találkoznak, és például egyszerre vesznek elő egy könyvet, és olvasnak tíz percig.

5.5 12 hónap

Legyél a könyves bloggerünk! A könyvtár felhívást közölne, amelynek értelmében az első tíz jelentkező vállalja, hogy minden hónapban ír egy-egy ajánlót a blogunkra a könyvtár állományából kikölcsönzött egy-egy könyvről. Ha valaki saját bloggal is rendelkezik, azon is közölheti a könyvtári blog mellett, de fontos, hogy mindig friss bejegyzés legyen. Az akció idejére (12 hónap) a könyvtár ingyenes könyvtári tagságot ajánl fel a jelentkezőknek. A projekt összeköthető a „Könyvajánlók, ajándékkönyvek” projekttel is, azaz a felajánlott könyveket rögtön kikölcsönözhetnék a felhívásra jelentkezők.

5.6 Civilek és intézmények

A városnak is érdeke, hogy a kulturális intézmények (művelődési központ, képtár, múzeum, könyvtár) minél harmonikusabb kapcsolatot alakítsanak ki egymással. Ez megnyilvánulhat közösen szervezett programokban is, illetve olyan gesztusokban, mint hogy egy időpontra nem szervezünk több rendezvényt. Törekedni kell arra, hogy a helyi civil szervezetekkel is együttműködjön a könyvtár. Az olyan szervezetek, mint például az *Oros-Haza Baráti Kör* rengeteget segíthetnek a könyvtári szolgáltatások népszerűsítésében, illetve a nagyobb rendezvényeink szervezésében.

5.7 Ments könyvet!

A TextLib könyvtári adatbázis adatai alapján leválogathatunk egy listát, melyben a nagyon régen, vagy egyáltalán nem kölcsönzött könyvek szerepelnek. Az ilyen könyvek könnyen a tervszerű állományapaszta áldozataivá válhatnak egyébként, de most a listát publikussá tehetnénk a blogon, valamint a Moly.hu könyves weboldalon, ahol egy Kihívást készíthetünk neki. A Kihívás lényege a Molyon, hogy a tagok jelentkezhetnek rá, és a teljesítés után kapnak egy virtuális kitüntetést. A feladat a mi esetünkben annyi lenne: ments meg egy könyvet, azaz kölcsönözz ki a könyvtárból legalább egyet a listáról, olvasd el, és írd róla egy rövid értékelést a Molyon. Az értékelést a blogunkon is megjelentetnénk.

5.8 Tanítsd meg a nagyit!

A gyermekkönyvtárban kereshetünk önkénteseket, akik vállalják, hogy bizonyos, rendszeresen ismétlődő időpontokban bevezetik az internet világába az erre jelentkező, számítástechnikai ismeretekkel nem rendelkező nyugdíjasokat. A koordinációt és a tananyag elkészítését egy könyvtáros végezné, de a "tanfolyam oktatója" egy-egy diák lehetne.

5.9 Strandkönyvtár

Szintén nem eredeti ötlet, a Balaton partján már több könyvtár is sikerrel kiköltözött a tópartra, megszólítva ezáltal nem csak a helyi lakosokat, de a nyaralókat is. Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy hogyan tudnánk bekapcsolódni Gyopárosfürdő életébe.

5.10 "Háromszáz"

A nagykanizsai *Halis István Városi Könyvtár* követendő ötlete, mely a KIT Hírlevelben²² jelent meg: "ünnepélyes keretek között rendszeresen emléklapot kapnak azok, akik túl vannak a 300. kölcsönzésen." Nagykanizsán május 11-én, a város napján osztotta ki a lapokat a polgármester. Az így elismert olvasók a könyvtár nagyköveteivé válhatnak.

5.11 Rendhagyó irodalmi órák

Míg az általános iskolások esetében gyakoribbak a könyvtárlátogatások a gyermekkönyvtárba, a felnőtt könyvtárban az elmúlt években mind kevesebb rendhagyó irodalmi órára mutatkozott igény. Ezért ismét fel kell venni a kapcsolatot a város középiskoláinak magyar tanáraival, hiszen a könyvtáros személyében adott egy felkészült oktató, adottak az előadáshoz szükséges technikai feltételek (laptop, projektor, vászon, terem), az itt felhalmozott tudás pedig nagy segítséget jelenthet az érettségire, felvételikre készülő diákok számára is.

---

22 <http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=300> -- a_konytar_nagykovetei

5.12 A könyvtár házhoz megy

Több hazai könyvtár is sikerrel vezette be hasonló jellegű szolgáltatását, amikor a beteg, idős, a könyvtárba valamilyen okból eljutni nem képes használók részére személyesen kézbesíti a könyvtáros a kért könyveket. A szolgáltatáshoz már adott a nap 24 órájában, bárholnan elérhető online katalógusunk és a különböző internetes felületek, ahol ingyenesen elérhetik a könyvtárat az olvasók, így már csak a kiszállítást kellene megoldanunk. Egy felhívásra véleményem szerint szívesen jelentkeznének önkéntesek, illetve a város szociális segítőit is bevonhatnánk a szervezésbe.

6. Összegzés

Könyvtárosként feladatomban tekintem mind a hagyományos, mind az internetes könyvtári munkák szakszerű, nívós elvégzését. Kihívásnak tekintem ugyanakkor a könyvtárakkal, könyvtárosokkal szembeni előítéletek, sztereotípiák ledöntését. A könyvtárvezető jelenlegi legfontosabb feladatának a könyvtárhasználók színvonalas kiszolgálását, a könyvtárosok munkafeltételeinek javítását, illetve az ezekhez szükséges háttér biztosítását tartom. Mint vezető, részt vennék a különböző ötletek, projektek előkészítésében és ellenőrzésében, illetve szükség esetén azok végrehajtásában is. Célom, hogy a vezetői ciklus végére egy mindenki számára érzékelhető minőségi változás következzen be a könyvtár életében, ahol úgy tudjuk majd alkalmazni, a könyvtári gyakorlatba beültetni, és a könyvtárhasználók számára biztosítani az információs technológiai újdonságokat, hogy a hagyományos könyvtári funkciók is erősek maradnak.

Büszke vagyok az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár eddig elért eredményeire, és az itt dolgozó kollektívára. Meggyőződésem, hogy a közös munkánk eredményeképp a könyvtár továbbra is jelentős tényezője lesz a város kulturális életének.

Orosháza, 2012. június 25.

Buzai Csaba